

Katar krizinde hibir taraf dorudan desteklemiyoruz

Rza Hakan Tekin, Trkiye'nin Katar krizinde dorudan bir taraf desteklemeyi ve birini birinden tercih etmek durumunda kalmak istemediyi syledi.

Aran Haber Agency: Trkiye'nin Tahran Bykelisi Rza Hakan Tekin, geen gnlerde Mehr Haber Ajans'ne verdii .rportajda uluslararası ve blgesel gelimelere ilikin aklamalarda bulundu .Bu rportajda gndemdeki farkl konular deerlendiren Tekin, Mehr muhabirlerinin sorularn aadaki ekilde yantlad ?ran Devrim Muhafzlar'nn DEA'n Deyr z-zor'daki mevzilerine dzenledii fzeli saldrya ynelik grnz nedir Henz somut bir tutumumuz yok. Tabii ki biz her zaman terroristleri ayrt etmeden terrle mcadele edilmesi gerektiini savunmuuzdur. Bu uluslararası boyutlar olan bir hareketti. Baka lkedeki hedefler vuruluyor ve fzeler de baka bir lkenin zerinden geiyor. Dolaysyla nasl bu konuda koordinasyon yapldna dair henz bir bilgimiz yok. Amma Trkiye olarak 7 Haziran'da Tahran'da meydana gelen ve DEA'n stlendii terr saldrılar ok iddetli bir biimde knadk ve ran devleti ve halknn duyduu tepkiyi ok iyi anladk. nk biz DEA'n en fazla hedef ald lkelerden biriyiz. Suriye ve Irak dnda DEA tarafndan en fazla hedef alınan lke Trkiye'dir. Sadece son iki yl ierisinde DEA'n gerekletirdii terr eylemleri sonucu 400'den fazla vatandamz kaybettik. Suriye'de gerekletirdiimiz Frat Kalkan hareketıyla da terroristleri snr blgelerimizden temizledik. Temennimiz DEA ve benzeri terr rgtlerinin en ksa srede .kknn kurutulmasdr. Bu rgtler insanlk d eylemlerle de slam'n adn lekeliyorlar Trkiye'nin Katar'a verdii destekler hakknda neler dnyorsunuz. rnein Trkiye'den Katar'a gda rnlari gnderiliyor. ?Buna ne dersiniz

Aslında bizim dorudan bir taraf desteklediimiz gibi bir sonuca varamazsnz. Trkiye'nin Katar'la yakın ilişkileri var, fakat Suudi Arabistan bata olmak zere dier KK (Fars Krfezi birlii Konseyi) lkeleriyle de ok yakın ilişkilerimiz var. Yani birini birinden tercih etmek durumunda kalmak istemiyoruz. Bu kriz patlak verdiinde biz de herkes gibi ardk, beklemediimiz bir eydi. nk Katar'a kar alınan tedbirler ok sertti ve nceden grlmeden birden bire byle bir karar alınmas dorusu bizi de artt. Kriz baladndan bu yana biz bir zm bulunmas ve krizin yatrlmas iin en st dzeyde youn bir temas trafiine baladk. Bu krizde Katar'a kar ok sert nlemler alınd: vatandalarnn bu lkelerden karlmas ve diplomatik ilişkilerin etkisinde ekonomik ilişkilerin de kesilmesi vs. Tabii ki ok yakın ilişkiler iinde olduumuz Katar halkna bu zor gnlerinde destek olmak bizim iin bir grevdir. stelik dikkatinizi eken bir ey de var. Byle ciddi admlar atlyorsa kar taraftan da neler beklenildiin ortaya konulmas gerekirdi ve maalesef biz aradan iki haftann gemi olmasna ramen halen Katar'dan somut olarak neler beklenildiini anlayabilmi deiliz. Genel nitelikte birtakm sulamalar dile getiriliyor, ama bu sulamalara dayanak oluturacak deliller hala ortaya konmu deildir. Biz tabii KK iinde Kuveyt tarafndan balatlan arabuluculuk abalarına destek olduumuz syledik. Bunun tesinde kendi zerimize den bir ey varsa da bu karde lkeler arasında ilişkileri eski haline getirmek iin her trl aba gstermeye hazr olduumuz belirtiriz. Blgemizde yeterince sorunlarla bouurken, bir de terrle arclkla ve dier baz ciddi sorunlarla kar karya kalırken byle karde lkeler arasında yeni gerginlikler kmas hele bir de bunun mbarek Ramazan ayında olmas bizi ok zd tabii. Bizim bu balamdaki tek derdimiz slam dnyas iinde birlii tekrar .tesis etmektir

?Suriye Krtleri'nin ABD ile birlikte Rakka'y Kurtarma Operasyonu'na katılmasn nasl karlyyorsunuz ncellikle unu vurgulamak isteriz ki biz Krtlerin bu operasyon veya baka bir operasyona katılmna kar deiliz. Bizim kar olduumuz terr rgtleriyle byle bir ie giriilmektir. Tabii biz ABD'li yetkililere en st dzeyde Rakka Operasyonu'na veya baka trl operasyonlara PYD/YPG ibirliiyle girimelerinin yanl olacan bunun da kalc sorunlara yol aabilecei uyarında defalarca bulunduk. Fakat o konuda Amerikallar grlerini muhafaza etti ve biz dedik ki o zaman tabii zorla gzellik olmaz. Amma eer bu gruptan yani PYD/YPG'den Trkiye'nin gvenliini tehdit edecek en ufak bir hareket gelirse buna ok sert karlk vereceimizi bildirdik. Bizim Suriye'deki Krtler'le bir sorunumuz yok. Alevi, Snni, Arap, Trkmen, Ermeni veya kim olursa olsun btn Suriyeliler gibi Suriyeli Krtlerin de demokratik ve meru haklarınn tannmasn istiyoruz. PYD-YPG'nin Suriye'de son dnmde yaptklarna bir baknz. Kontrol ettikleri blgelerde byk bir bask rejimi tesis ettiler. Kendilerinden olmayan Krt bile olsa onlar o blgeden dar atyorlar. Ayrıca demokratik mhendislik yapıyorlar ve ok az ya da hi Krt olmayan nfuslarda bile egemenlik

kurmaya alyorlar. Nfusunun yzde 97'sini Araplarn oluturduu Rakka'da ayn eyin olmas Suriye'deki durumu ok .daha karmak bir hale getirebilecektir

?Suriye krizinde ABD ve Rusya arasndaki ekimelerde Trkiye'nin tutumu hangi tarafa daha yakndr Biz Suriye veya baka herhangi bir konuda tutumumuzu belirlerken baka lkelerin tutumlar dikkate almyoruz. Kendi ulusal karlarmz ve blgde istikrar ve bar salayabilecek uygun politikalar gelitirip bunu esas alyoruz. Bildiiniz gibi Amerika 60 yldan fazladr bizim mttefiklik ilikisi iinde olduumuz bir lkedir. Farkl alanlarda ok yakn ilikiler srdryoruz. Rusya ise ticari, ekonomik ve enerji bakmndan bizim byk bir ortamz. Bunun tesinde Rusya zellikle Suriye'de geen Aralk ayndan bu yana Astana srecinde ok yakn altmz bir ortamzdr. Yani Suriye konusunda hem Amerika hem de Rusya'yla ortak olduumuz noktalar var, anlaamadmz hususlar var. Biz iyi niyetle her iki lkeyle de ilikilerimizi en yakn ekilde srdmek istiyoruz ve zellikle Suriye balamnda bu akan kann .bir an nce durmas ve lkeye bar ve istikrarn getirilmesi iin birlikte alma irademiz devam ediyor ABD'liler Astana srecinde olmaylarn ran'n bu grmelere katlmyla ilikilendiriyor ve ran'n terrizme destek verdiini ileri sryorlar. Ruslar ise ran'n terrizme destek vermdiini ABD'ye ikna etmye altklarn sylyorlar. Trkiye, ister Astana sreci ister baka Suriye bar grmelerine ran'n katlmas gerektiinin ABD'ye aktarlmas ynde nasl bir rol ?stleniyor

Aslnda bu bizim geleneksel politikamz. ran'la grlerimiz ayn olmasa da tecrit edilmesinin yararna hibir zaman inanmadk. Tam askine ran'la ibirliinin arttrlmas gerektiini Trkiye her zaman savunmutur. Bu Suriye konusunda Astana sreci iin de geerlidir. Biz ran nkleer program nedeniyle uluslararası dzeyde ok byk basklara maruz kalmken de Trkiye politikas bu yndeydi. Biliyorsunuz Suriye konusunda ran ve Trkiye arasnda ok ciddi gr farkllklar var, amma biz buna ramen hibir zaman diyalog kanallarımız kapatmadk, bilakis en st dzeyde ran'la devaml temaslar srdryoruz. Amma burada una da dikkat etmeliyiz ki angaje olmak bir lkenin politikaların kabul ettiimiz anlamna gelmiyor. Buradaki temel amacmz diyalog yoluyla asgari mtereklerimizi arttrmak ve gr .ayrllkarmz minimuma indirmektedir

?Bildiiniz gibi IKBY'de bir bamszlk referandumu gndemdedir? Trkiye olarak buna ynelik yaklamız nedir Bunu doru bulmuyor ve yanl bir karar olarak gryoruz. Bizim blgeye ynelik politikalarımız temel ilkelerinden biri lkelerin toprak btnltn korunmasdr. Blgemizde DEA ve benzeri terr rgtlerine kar byk mcadele yaplrken byle bir karar alınmasn yanl olduuna inanyoruz. Blgemizin yeni gerginliklere ihtiyac olduunu dnmyoruz. Tabii ki Irak'taki Krt kardelerimizin bir takm sorunlar olabilir, ancak bizce Irak'n anayasann iletilmesi ve federal sistemin glendirilmesi ve adil bir g paylam yapılarak ileyen bir federatif sistemle bu sorunlar ok kolay .arabileceini dnyoruz

Trk ordusu ve PKK arasndaki atmalar ne zamana kadar devam edecek? Gelecekte yeni bir bar srecine tank ?olabilecek miyiz

Bu mcadele PKK'y yenilgiye uratana kadar devam edecektir. Bizim PKK ile savamamak veya mcadele etmemek gibi bir lksmz yok. Yeni bir bar sreci mmkn olabilir, ancak bunun iin ncellikle PKK'nn silahlarn tamamen brakmas lazı. Artk iddet yoluna bavurmadn net bir ekilde ortaya koymas gerekir. Silahlarn .glgesinde ark yeni bir bar sreci mmkn deildir

?Trkiye neden bakanlk sistemini seti. Acaba bu yeni sistemde parlamentonun etkisi azalmyor mu Buradaki temel ama hkmet sistemini daha verimli bir hale getirmektedir. Daha nce Cumhurbakan ve Babakan olmak zere iki bal bir yap vard. Bu tabii belki tek parti iktidar oldu iin nispeten sorunsuz bir ekilde ileyebilmitir ki onda bile bir takm sorunlar yaand. Dolaysyla bunun amac iki bal ortadan kaldrmaktr. Yeni anayasada da gler ayrm prensibine itina gsterilmitir. Bu yzden parlamento kanun koyma yetkisini devam ettirmektedir, onun .tesinde Yrtme'yi denetleme yetkisi de oluturulan eitli mekanizmalarla korunmutur

?ABD'nin Glen'i Trkiye'ye iade etmemesinin iki lke arasndaki ilikilerde nasl bir etkisi olabilir Biz geen yl darbe giriiminin hemen ardndan Amerika nezdinde Fetullah Glen'in Trkiye'ye bir an nce iadesi iin giriimlerimize baladk ve en st dzeylerde de bu talebimizi yineliyoruz. nk Trkiye'de ok ciddi bir ey yaanmtr. .Darbe giriimde 250 kii hayatn kaybetmi ve meclis de bombalanmtr

Amerikallar ise bize bu kukuki bir sre oldu iin mdahale edemediklerini sylyorlar. Bari o sre tamamlana kadar bu iin bandaki kiyyi en azndan ihtiyati tedbir olarak gzaltma almalar gerekir. nk o serbesttir ve faaliyetlerini sdryor. Elbette bu bizim ok hassasiyet gsterdiimiz bir konu. Bu konuda Amerika gibi dost bildiimiz ve mttefik .olduumuz lkeden beklediimiz ibirliini grmememizin ilikilerimizde bir takm yansmalar olabilir

Geen sene Darbe giriiminden yaklak 10 gn sonra sizinle Trkiye'de gzalt ve aa alnmalarla ilgili bir rportaj gerekletirdik. Bu rportajdan yaklak bir yl geiyor ve yine de Trkiye'de bu gibi olaylara tank olmaksayz. Bunu nasl deerlendiriyorsunuz

FET ok istisnai bir terr rgt ve bildiiniz klasik anlamdaki yaplanmalara benzemiyor. Kendilerini ok gizleyen ve yllarca paralel hayat srdren operatifleri oldu anlalyor. Bizim gvenlik bakanlarmz aynen size de geen sene sylediim gibi bunlar btn devlet tekilatndan temizlemek iin tm gayretleri ortaya koyuyorlar, amma her geen gn neredeyse yeni bir ey kefediliyor. Amma bunlarn byk bir ounluunun ortaya karlp yakalandn syleyebiliriz. Bahsettiiniz durum bu rgtin sinsi yapsndan kaynaklanyor. Dmann da mert olsa kar ortalkta siz de mcadelenizi verirsiniz ve bir sonu ortaya kar, fakat bunlar yle merte de mcadele etmiyorlar. Bunlarn ok kaypak bir doalar var. Bunlar zaten yenilgiye uratlmldr, kprdanma gayretlerinin de hi bir ans yoktur. Trkiye devletiye halkyla .bunlara 15 Temmuz'da gereken tepkiyi gstermitir ve bundan sonra da mcadelemiz srecektir ran ve Trkiye arasndaki ticaret hacminde 30 milyar dolarlk bir hedef gndemdedir. ki lkenin bu hedefe ne kadar ?yakn olduunu dnyorsunuz

milyar dolarlk hedefin maalesef u anda biraz uzandayz. Bunu kabul etmemiz lazmm. Geen son 2 iki yl iinde 30 ortalama ticaret hacmimiz yaklak 10 milyar dolar seviyesinde gerekleti. Yani hedefimizin te birini yapm durumdayz, fakat gelecee dnk mitlerimiz var ve hayal krklna kaplmak iin bir sebep yok. nk iki lkede ticari ve ekonomik ilikleri gelitirme iradesi var. Mesela 2016 banda yrre giren tercihli ticaret anlamas, ticaretimizi gelitirmek iin iyi bir enstrman. Bu u anda karlk olarak Trkiye'den 140 ran'dan 125 rn iin geerli. Biz bu rnlere yapılan ticarete baktmzda szkonusu anlamadan bu yana bu rnleredeki ikili ticaret hacmimizin yzde 40'a yakn orannda arttn goryoruz. Dolaysyla bu anlamay geniletebilirsek ticaret hacmini arttrmamzn da daha kolay olacan dnyoruz. ki lkenin de i gndemleri nedeniyle son dnemde ikili ilikilerde bir nevi yavalama oldu. nmzdeki dnemde biz tekrar bu st dzey ziyaretleri ve ekonomik odkl mekanizmalar harekete geirmeyi ngoryoruz. Bu erevede sanyorum iki haftalk bir sre sonra ekonomi bakanmzn ran' ziyaret edecek. Ayrca hedef olarak bu yln iinde sayn cumhurbakanmzn Tahran' ziyaret etmesini ngoryoruz, fakat bunun iin henz belirlenen bir zaman .dilimi yoktur

:Muhabirler

Maryam Layegh

Morteza Karimi
mehr